По конфіскаті — наклад другий.

Ч. 28 (182). Львів, второк 6. лютого 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік II.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Редактор: Ромашиль
Адвокат А. Чацкий
Львів, Чацкого 6.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграмів Громадський Вістник Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 7000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 9500 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 9500 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
Ціна примірника 300 мп.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Львів, 5. лютого 1923.

Перед новою конюнктурою. Суперництво і взаїмна конкуренція між Англією і Францією були на протязі цілою XIX. віку одною з основних тенденцій, одною з характеристичних рис европейської політики. Починаючи од континентальної системи Наполеона на початкови XIX. віку і кінчаючи інцидентом в справі Фашади в кінці його взаїмні тертя, розбіжність ліній і змагань між Францією і Англією раз у раз виплывали на вні раз у раз причинялись до ускладнень европейської конюнктури; натомісць періоди, коли французька і англійська політика в своїх ближчих ціллях входились і між тими державами наступало порозуміння й вони виступали спільно, ці періоди завсіди були скороминущими і випадковими.

Маючи на увазі цю історичну традицію французької і англійської лінії в міжнародній політиці, найбільш далекозорі й вдумливі політики весь час з певним скептицизмом задивлялись на тревалість того заприязнення, яке встановилось між Францією і Англією в результаті їх спільної акції під час світової війни.

Перегляд англійсько-французьких відносин за останніх півтора, два роки, а особливо перегляд тих подій, що сталися після уступлення Льойд Джорджа треба признати, в повній мірі стверджує думки і погляди цих скептиків.

Коли за урядування Льойд Джорджа була тенденція пояснювати ускладнення між Францією і Англією лише особистими прикметами цього державного діяча, політика кабінета Бонара Лоу, який не мав й не має жадних упереджень проти Франції, з очевидністю виявили, що в тій лінії французько-англійських відносин, яка зазначується тепер, ходить не про особисті бажання того чи иншого голови уряду, а про здійснення неминучих історичних традицій англійської політики. Постепенно намічається й все виразнійше виявляється розбіжність ліній політики двох великих держав. Ця розбіжність зараз дойшла вже до тої степені, що доводиться тепер вже говорити про дві лінії, про два напрями, про новий розрив в єдному фронті антанти, премісою якого передовсім була спільність французько-англійської лінії.

З фактів останніх днів, фактів надзвичайно характеристичних для виявлення темпу і інтензивности, в яких відбувається це розмежування політичних ліній двох колишніх спільників, можна навести цілу низку дуже яскравих ілюстрацій.

Прихильний до Франції кабінет Бонара Лоу в самому початкови своєї діяльности поставив на порядок денний справу сепаратного, незалежного од Франції урегулювання англійських військових боргів в Америці. Поїздка з цею метою Балдуїна до Америки дала сприятливі наслідки й англійський парлямент сими днями вже затвердив проєкт виплати англійського боргу, уложений в порозумінню з американськими чинниками. Цей проєкт англійського уряду являється в високій степени характеристичним й з нього виникає цілий ряд наслідків. Він означає, що Англія перестає себе звязувати з Францією в розвязці справи, яка для останньої має кардинальне значіння, що вона утворює шлях для сепаратної угоди і сепаратного порозуміння з Америкою, лишаючи Францію її власній долі. Переведення сепарації в обсягу фінансової політики утворює рівнож міцну базу для здійснення повного відокремлення політичної лінії Англії в обсягу міжнародніх відносин.

І це відокремлення виразно виявилось в двох найважнійших подіях міжнародніх відносин останніх днів. Маємо виразну розбіжність лінії французької і англійської як в справі окупації Поруря, так і в справі грецько-турецького конфлікту.

Переведення окупації Поруря одною лише Францією при зайнятю Англією позицій невтралітету й вичікування, поведінка англійського делеґата в репараційній комісії—всі ці факти о стільки яскраво промовляють самі за себе, що при світлі їх офіціяльні заяви про непорушність давніх відносин між Англією і Франціею не можуть справити жадного враження.

Ще більш виразно виказались ці взаїмні суперечности Франції і Англії в Льозанні. Виявилось з очевидністю, що вироблений спільно на конференції проєкт реґуляції близько-східних відносин являється лише порожнім фантомом. Відношення до нього Франції і Англії являється діяметрально протилежним о стільки, що можна говорити про можливість серіознійшого конфлікту на цьому грунті. О скільки для Англії льозанський проєкт являється останнім висловом всіх можливих з боку Англії уступок, о стільки для Франції він є лише етапом певної стадії переговорів, етапом, який не викликає дальших уступок, дальших переговорів. Ця ріжниця позицій, як сповішає аґенція Райтера, справила в Льондоні велике враження й викликала велику трівогу; на позицію Франції там задивляються прямо як на зломання угоди, завязаної за кілька днів перед тим.

Так характеризується розвиток розбіжности між Англією і Франціею при світлі подій останніх днів. Насувається з аналізу їх той неминучий висновок, що ця розбіжність вже досягла апогея свойого розвитку, що недалекий вже час, коли вона буде остаточно сформулована й зазначена. В звязку з цим наближається час повної зміни всієї дотеперішньої европейської конюнктури.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський
переніс адвокатську канцелярію з Підгаєць до Львова і веде її при ул. Косцюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці“.

Не в них нам учитися!

III.

Або може їхати нашій молоді до обсаджених чужими військами німецьких провінцій по лівім березі Рену? Знов шкода грошей і часу. Дешевше й вигіднійше познайомитись з німецькою пропаґандою, веденою друком і кінематоґрафом, проти страхіть окупації „відвічного ворога“. В пропаґанді такій Німці справді майстри, а одначе — які сумні майстри? Говорив я на сю тему з Американцем, котрий обїхав окуповану Надренщину, надивився на німецькі пропаґандастичні фільми і розчитався пильно в німецьких пропаґандастичних „Кріваавих книгах“, брошурах, нотах. Американцеви ніяк не могло поміститись в голові: як воно можливо, що нпр. побитий по обличчю чужим жандармом або сержантом Німець дає себе фотоґрафувати або фільмувати, тай пресупокійно жде, поки німецька пропаґанда в Америці накличе грім на голови наїздників із ясного неба англьо-саксонського капіталу; як се можливе, що такою самою „санкцією“ вдоволяється батько, брат або чоловік знасилуваної жінки, — коли тимчасом звичайний собі Американець супроти виновників подібних актів, без огляду на особисті консеквенції такого діла — ужив би того безпосередного арґументу ad personam, який від віків був останнім арґументом проти усистематизування і розповсюднювання атентатів на людську й національну честь і від якого ліпшого й доцільного досі ніхто не вигадав. Як би сей єдиний доцільний арґумент увійшов у правило, самозрозуміле правило для захисту особистої й національної чести кождої окремої одиниці і її родини, без огляду на поради і прикази безсильного „правительства“, то — впевняв мене мій Американець, і я йому вповні вірю — чужий жандарм чи капраль десять разів надумавсяб, закиб рішився так поводитись супроти німецьких осіб і родин, як він тепер поводиться, і як се з чудовою технічною точністю зображують німецькі фільми, ілюстровані брошури, то що. Одначе мало і дуже мало хто серед Німців усвідомляє собі цілу глибину німецької моральної нечести, яка криється за сею славною пропаґандою.

Німеччина розоружена, а чужинецькі контрольні комісії перебігають країну поздовж і поперек, шукаючи затаєних складів зброї, без якої Німеччина віддана на ласку й неласку кождої чужої армії. І що сказати супроти відомого факту, що вистане, щоб хтось показав у себе які два-три кріси, щоб у ту мить посипались на нього доноси до контрольної комісії, доноси з боку його сусідів Німців. Є цілі політичні нації, які спеціялізуються в такій службі чужинцям проти рідної країни; є великі щоденні органи, котрі такій службі пильно віддаються — за гроші тай добровільно: з партійної ненависти і зажертости. Се явище масове, таке саме масове, як загальною є страшна продажність теперішнього, републиканьсько-демократичного і соціялістичного урядництва німецького. Також за такою „наукою“ нічого нам їхати аж до Німеччини...

Німецькі театри і театрики грають en masse, котрі ділом ховзкі штуки легкого французького репертуару, німецькі видавці кидають, теж en masse, переклади французьких романів, переважно не найкрасшого вибору; щоб оправдати таке чудо, німецькі літературні й артистичні критики пережмякують заялозені нісенітниці про те, що „мистецтво“, мовляв, не знає кордонів. Замісць сконцентруватись у собі, бойкотувати ворога також духово тай вибирати з ворожої духової продукції єдино тільки те, що може придатись для внутрішнього скріплення своєї суспільности та для поінформування свойого військового й політичного штабу про внутрішній стан противника, сьогочасні Німці також у духовій царині підсувають свої голови під французьке ярмо, ідучи зрештою в тім слідами своїх прадідів XVII. і XVIII. століть, коли то столицею Німеччини був Париж, а німецьке письменство було нужденною копією менше вартної частини письменства французького.

І так далі. Перериваю сей акафист, бо вийшов за довгий тай чую заміти: політичний ґеній Бісмарка, тай клясичний ґеній Ґете, тай окремі факти геройського реаґування на образу національної чести і нарушення національного інтересу... Так, відповідаю: Бісмарк такий самий метеор, одинокий метеор в німецькім політичнім хаосі, як зрівноважений, радісний життю, світлий ґеній Ґете в мраці німецького

Пр. 72/23/2. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Громадський Вістник“ число 21. (175) з дня 28. I. 1923. в артикулах під заголовками: 1) Вступний артикул в цілости враз з заголовком, 2) „Край і еміґрація“ а) в уступ від слів „Живемо“ до „майбутнє“, б) „Є усі“ до „антракт“, ц) між словами: „Справи“ до „України“, д) від слів „що“ до „влади“. 3) „Дописи з краю“ в уступі від слів а) „Масові“ до „падолисті м. р.“, б) „помагати“ до „війська“, ц) „Тої“ до „хлопців“ містить в собі єство ad 1) 2) а) б) п) д) злочину з § 65 а) з. к. ad 1) також злочину з § 87. і провини з § 300. з. к. ad 2) б) [illegible] провини з § 308. з. к. ad 2) б) ц) провини з § 300 закона карного узнав доконану в дни 27. січня 1923 конфіскату за опрадану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 процедури карної заказ дальшого поширювання того друкового письма. Зза разом видав наказ відвічальному редакторов тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 29. січня 1923.

(Підпис нечитний.)

фільософічного романтизму і песимізму тай страшної своїми висновками, замотаної фільософічної діялєктиви (vide: Гегель-Маркс), — мраці, яку тільки рідко, дуже рідко пронизують метеори, проказують і тут-же погасають.

Метеори — не тривка констеляція, а пересічний Німець із своєю національною ідеольоґією, недисціплінованою романтикою свойого думання й поведення, невидержаністю свойого жесту і слабим уґрунтуванням своєї національної чести Ґете куди ріднійший Вільгельмови II. ніж Бісмаркови в одній области, Ґетому в другій.

На ще оден закид — коротка відповідь. Німці, мовляв, лежать тепер, а „лежачого не бють". Не в „биттю" Німців річ, не в осуджуванню їх. тим менше не в клеветанню. Можна співчувати фізичній і моральній недолі, в якій сей нарід (не без власної вини) тепер коротає свої дні, можна, а навіть треба науковою аналізою розкривати історичні, ґеоґрафічні й расові елементи, які зложилися на таку і не иншу формацію німецької душі. Дехто може навіть передбачувати в пасивнім опорі, який тепер ставить німецька людність Порурря французькій окупації, заповідь розвиднювання німецького національного овиду. Все те можна по части й треба робити. Одначе розуміти Німців і зясовувати собі причини їх стану — не значить, щоб нашій молоді йти до них на науку національної ідеольоґії. На науку будови машин, хемії чи заграничної торговлі — гаразд. Але не на науку позитивного, доцільного національного світогляду.

Виступає запит або заміт: коли до Німців — ні, до Росіян чи Поляків — рівно ні, то до кого саме? Бо в теперішної духової кризи наше громадянство мусить шукати виходу, мусить вибити собі духове, токищо, вікно у вільний світ! Мусить, безперечно. Наш нарід, а принаймні ті його елементи, котрі хотять життя, а не національного занидіння, мусять знайти для свойого народу не тільки в собі самих, а й чужинців, нові жерела національної енерґії, відсвіження відсталих духових припасів, скріплення національної відпорности й активности, віднови віри в національну будуччину; мусять шукати достойних наслідування і перещіплення на рідний ґрунт зразків політичного досвіду, прикладів доцільної культури й концентрованости збірного, національного почування. Щасливійші і старші від нашого народа призбирали в ході століть скарби досвідів з обсягу, який маємо нині на увазі. Треба знати куди за ними звернутись, як шукати і як ними користуватись.

Відкрити потрібні шляхи, показати їх громадянству і особливо молоді, дати почин критичному розглядови чого саме і на що сама наша молодь повинна шукати в своїм стремлінню до віднови змісту нашої національної ідеольоґії, — се нині найважнійше завдання нашого національного проводу, а в першу чергу се нині найвище й найкраще завдання орґанів політичного мізку нації — орґанів національної преси.

В. Панейко.

На дохід Українських інвалідів

відбудуться

дня 5. лютого ц. р. о 9. г. веч. у великій салі Народнього Дому

ВЕЧЕРНИЦІ

З ТАНЦЯМИ. XXI 1—2

Стрій візитовий. — Запрошення можна набувати в пятницю 2., суботу 3. і понеділок 5. в „Доставі" від год. 11—1 і 5—7 веч.

З діяльности Української Парляментарної Репрезентації Волині, Холмщини, Підляша і Поліся.

Нагле внесення

послів Антона Васинчука, Самійла Підгірського, Миколи Пирогова і инших з Українського Клюбу і Бронислава Тарашкевича і инших з Білоруського Клюбу в справі надужить і несправедливостей, довершених адміністрацією у виборчім і передвиборчім періоді у відношенню до українського населення на Волині, та зарядження негайного слідства в тій справі і покарання винуватців, як також звільнення невинно арештованих.

———

Корінне населення українських земель Волині, Холмщини, Підляша і Поліся, відчуваючи практичну потребу оборони своїх прав економічних, культурних, релігійних та взагалі національно-політичних в польських законодатних інституціях, а саме в соймі і сенаті, постановило взяти чинну участь у виборах до сойму і сенату.

Конституція Річипоспол. Польської забезпечила всім горожанам без ріжниці народности і релігії, що находяться під польською владою, елементарні політичні права.

Виборча ординація до теперішнього сойму і сенату, ухвалена законодатним соймом без участи представників українського населення, глибоко скривдила всі непольські народи, що заселюють територію, якою управляють польські власти. Покривджено теж і Українців, що компактно [illegible] люють Волинь, Холмщину, Підляша й Поліся.

На основі прав, забезпечених конституцією Річипосполитої Польської, українське населення стало до виборів до сойму і сенату в бльоку з иншими національними меншостями, а саме з Білорусинами, Жидами і Німцями, змагаючи до направлення кривди, заподіяної виборчою ординацією всім не-Полякам.

Польська адміністрація, польське громадянство і польська політична опінія дуже ворожо віднеслися до самого факту повстання зрештою зовсім леґального бльоку національних меншостей. А з особливо ворожим почуттям стрінула той факт польська адміністрація українських земель Волині, Холмщини, Підляша й Поліся, як рівнож т. зв. „кресове" польська громадянство тих земель.

Від хвилі утворення бльоку національних меншостей посипалися проти нього і проти всіх, що за ним стояли, обвинувачення о „протидержавність". Під знаменем тих обвинувачень пройшов теж цілий період виборів до сойму і сенату. Та поза тими обвинуваченнями, поза репресіями, надужиттями і несправедливостями, приноровлюваними польською адміністрацією, польськими судами і польською прокуратурою супроти українського населення, за те, що щиро й чесно заявилася за своєю національною листою ч. 16, почалося від першої хвилі передвиборчої акції особливе кривдження українського населення. Що правда, справедливість наказує зазначити, що таке поступування далося в знаки і иншим національним меншостям Річипосполитої Польської.

Вже при складанню лист виборців тисячі виборців, українських селян, з діда прадіда замешкалих на своїй землі, не внесено низчими адміністраційними урядниками до виборчих лист. Мало то місце у всіх повітах Волині і Поліссся. Масово поминено теж на листах виборців українських інтелігентів, священиків, учителів, аґрономів, господарів, хоч ті люде, як і їх батьки, віддавна замешкують Волинь, належать до корінного українського населення краю і ніколи його не опускали. Мало то місце на цілім просторі Волині і Поліссся. До обводових виборчих комісій на Волині адміністрація заіменувала Поляків, до Українців відношенося дуже підозрливо і допускано їх на становище голов або їх заступників до комісії лиш тоді, як бракувало Поляків в данім виборчім обводі.

Українським виборчим комітетам від першої хвилі передвиборчої кампанії далася в знаки пресія місцевої адміністрації. Старостинські уряди повітів луцького, дубенського і инших зажадали списів членів даних українських повітових комітетів виборчих, хоч ніякий закон того не передбачує, а сарненський староста не дозволяв працювати українському повітовому виборчому комітетови, уважаючи його істнування нелеґальним. Всі без вийнятку старостинські уряди заборонювали друкувати відозви українських виборчих комітетів без піддання їх превенційній цензурі, а пп. старости луцький, кремінецький і острожський заборонили друкарням приймати до друку щонебудь від українських виборчих комітетів без їх попереднього дозволу. Луцький староста Подоскі, проти котрого розпочато карне слідство, без подання причин систематично піддавав конфіскаті українську ґазету „Українське Життя". З 20 чисел того часопису сконфісковано 9. При тім найчастійше бувало, що поліційні аґенти чатували при випуску числа і негайно його конфіскували. Рівнож сконфісковано значну скількість відозв українських виборчих комітетів, а проти членів тих комітетів розпочато карні доходження. Так. нпр. сконфісковано відозву під написом „Громадяне", видану Українським Центральним Виборчим Комітетом Волині Холмщини, Підляша і Поліся. За ту відозву потягнено до відповідальности карної зі ст. 129, п. 3. і 6. к. к. членів Українського Виборчого Комітету, тепер послів до сойму Тому Приступу, Андрія Пащука і Самійла Підгірського. Порівнуючи зміст тої відозви зі змістом відозв польських партій, нпр. відозв „Хієни" або „Визволєня", ясною стає сторонничість адміністрації, судів і прокуратури у відношенню до українського населення на Волині. Анальоґічний факт трапився у Володимирі, де повітовий староста сконфіскував відозву Володимирського повітового виборчого комітету, а судові власти розпочали судову справу проти її — авторів зі ст. 129 п. 6 к. к., хоч навіть не правникови є ясним, що в тій відозві нема ані тіни підбурювання одної частини населення проти другої. Факти заборон друкувати відозви найневиннійшого змісту мали місце в Кремінці, Рівнім і инших містах.

(Докінчення буде.)

Французька преса.

(За час від 17. по 29. січня 1923 р.)

Постава французької преси супроти подій в басені Рур остає незмінена: мимо труднощів, з якими зустрілася окупація (страйки) і мимо некорисного відгомому сеї виправи на світових біржах (упадок франка) — публична опінія, кромі комуністів, одобрює дальше дотичну політику правительства і взиває до рішучого видержання на занятім становищі. (Се для вдержання настрою. Бо поруч того в деяких навіть правих дневниках, прим. „L'Information", підчеркується постійно потребу замиритись як найскорше з Німеччиною).

Відокремлена постава комуністів викликала остру догану з боку загалу. Начального редактора „L'Humanité" Марселя Кашена, обвинуваченого о протидержавну аґітацію в области Рур, увязнено. Тому, що Кашен є членом Палати Послів, ся остання мусіла дати вперед свій дозвіл на його видачу: отож рішення запало 371 голосами проти 143.

Політичний морд, доконаний молодою комуністкою на ґенеральнім секретарі роялістичного орґану „L'Action Francaise" викликав рівнож загальне обурення.

На протязі цілого тижня появлялися в пресі чутки про мобілізацію в Росії і в Польщі, з коментарями, які лучили сі вістки то з питанням окупації Рур, то із справою Мемеля „L'Humanité" (18. I.) помістила вістку про заяву III. Інтернаціоналу, спрямовану до французької комуністичної партії, що 1) коли би Польща напала на Німеччину, то Росія виступить в обороні останньої, 2) в случаю конфлікту Литви з Польщею Росія виступить з Литвою в політичний та воєнний союз.

Одначе за тими чутками послідували скоро спростування: з польського боку заперечено вістку про мобілізацію — з совітського-ж заявлено, що підтримка Німеччини зі сторони Росії має лише моральний характер (відома відозва Ц. И. К), але про війну Совіти і не думають.

„La Tribune Juive", тижневник, містить в числі з 12. I. передовицю п. заг. „Крівава заповідь", присвячену подіям Польщі, на тлі убийства Нарутовіча. Автор п. Вінавер зясовує шовіністичну політику польської більшости в соймі, та її нетерпимість супроти меншостей, а з окрема Жидів, і доказує, що коли взагалі ліберальні польські круги склонюються до признання деяких прав „меншостей", то мають на думці лише окраїни, як Східну Галичину і Білорусь, де в дійсности непольське населення не є меншостю, а більшостю; властиві меншости внутрі Польщі, а саме Жиди виставлені від чотирьох літ на безпощадні переслідування.

„Revue Internationale" переповідає в зошиті з 15. I. за „L'Ere Nouvelle" (24, XII.) статтю по приводу вбийства Нарутовіча і заосмотрює її таким коментарем.

„L'Ere Nouvelle" з 17. I. подає слідуючий вислід одного з членів московського Цика:

„Те що сталося в Мемелі, показує ясно, що система версайльського договору не приверне мира в Европі. Вчера західні держави стояли перед питанням Вильни. Сьогодня на порядку справа Мемеля. Завтра прийде на чергу Східна Галичина; після завтра Бесарабія. Поти не буде трівкого мира у Східній Европі, поки не знайде послуху голос Росії і поки совітське правительство не буде трактоване европейськими державами, як рівне з ними".

„Petit Parisien" з 17. I. переповідає за „Таймсом" статтю про Мемель, в якій згадується про анальоґічне положення Східної Галичини, про польські надужиття тамже, та про необхідність скорого вирішення сего питання.

„L' Ere Nouvelle" з 19. I. містить довгу статтю п. заг. „Проблема Східної Галичини":

„Антанта розвязується, не вирішивши досі кількох важних дразливих питань, від яких зависить світовий мир, а який вона переняла до полагодження. Одного гарного дня сі питання виринуть з усею небезпекою, яка слідує з їх теперішної непевности. І так у Східній Тракії готовляться до війни

питання Мемеля прийшло на порядок в спосіб доволі неприємний так для Антанти, як і для країв сумежних з Россією. Вкінці справа Східної Галичини звертає увагу державних мужів на Заході,

Слід підкреслити, що Східна Галичина є Піємонтом українського національного життя, яке розвивається чимраз то сильнійше на Україні (колись російській). Майже кожна міжнародня конференція доторкнулася питання Східної Галичини, та ні одна не вирішила його. Говорено про нього в Спа і в Генуї, тричі занявся ним загальний збір Союза Народів. Треба би вже раз вирішити його, поки не буде запізно".

„Le Journal" з 20. I. подає вістку, що польські робітники, заняті при відбудові північних департаментів Франції, зруйнованих підчас війни, розібрали на просторонї півтора кільометра льокальну невживану залізничу лінію і вкрали увесь матеріял так зручно, що відкрито сю крадіж щойно тоді, коли з цілої згаданої лінії не остало ані сліду.

Анґлійська преса.

„Польська рекрутація У Східній Галичині".

„The Outlook" з 20. січня с. р. під наведеним наголовком подає статтю п. Вальтера Фуллєра про події в Східній Галичині підчас бранки. Стаття кінчається отсими словами:

„Все те було роблено в імени польського правительства

Се не є справа, яку ми в Анґлії можемо спокійно поминути як не доторкаючу нас. Як підпищик мирового договору в Сан Жермен британське правительство є прямовідповідальне за долю Східної Галичини. Певно вже найвища пора, щоби ми звернули деяку увагу на наші обовязки в сій справі. Належить сподіватися, що британський парлямент, коли збереться знова, возьме сю квестію в свої руки".

„Справа Східної Галичини."

„The Catholic Times", з дня 13. січня 1923., під цим заголовком містить статтю, яку подаємо в цілости.

Істнує дуже гарна українська пословиця, яка каже: „Ми за образи, ви за гарбузи". Я маю охоту зацитувати сю дотепну приповідку, коли читаю спробу п. М. „Торнброча", відповісти на апель трьох українських епископів та на точки піднесені в дуже гарній і добре інформуючій статті про „Мандат у Східній Галичині", яка була надрукована в „The Catholic Times". Торнброч розвеселює своїх читачів двома шпальтами ревеляцій про стару царську політику супроти Поляків і Українців. Старатися збагнути його духові процеси, коли він пише про всьо лише не про квестію, яку дискутується, було би чаруючим, але „подібно як квітки що цвітуть на весну, воно нічого не має спільного з ділом". Читач дивується, до чого властиво Мр. Торнброч зміряє, доки не дійде до клясичної відсилки до старої мами Губард, коли справжня ціль автора відкривається. „Я боюся", — звучить його конклюзія — „що українські делеґації і українські апелі найдуть „шафу" Союза Народів або парижської Найвищої Ради" зовсім позбавлену співчуття або, я сказав би радше, чогось сильнійшого як співчуття – тому що співчуття очевидно є річею цілком дешевенькою".

„Так воно видається, що ся інтересна стаття є в дійсности лише замаскованим протиапелем з боку вшехпольської пропаґанди на апель українських уніятських епископів. Цікаво є застановитися, на яких основах сей протиапель сфабриковано.

Тяжкі обвинувачення проти Польщі. Він не займається — поминувши опрокинення — ні одним словечком тяжкими закидами,

Мр. Торнброч полагоджує серіозне питання насильної кольонізації Східної Галичини лагідним: „Безсумнівно воно є так". Я є примушений нагадати йому в дорозі порівнання, що підчас коли в результаті відомої пруської кольонізаційної комісії (ГКТ.) від р. 1886—1913 (се є в періоді 27 літ) скольонізовано 307.000 гектарів землі в етнографічній Польщі німецькими імігрантами, польський кольонізаційний плян, який зачато переводити в життя, від коли зачалася польська військова окупація в р. 1919, успів в перших 2-х роках поділити між польських кольоністів, спроваджених з глубини Польщі, 160.006 гектарів, або одну четвертину цілого земельного припасу Галичини.

Тверді факти. Коли пригадати, що 1) густість населення Східної Галичини досягнула в 1920 р. 248 осіб на квадр. кільометер, під яким то зглядом перевисшає її лише Бельгія і Голяндія (Швайцарія числить 234), що 2) 79,8 проц. корінних хліборобів — згідно з офіціяльними даними з р. 1910 — не було в силі удержати себе на своїх малих хазяйствах і що 502.000 хліборобських родин у Східній Галичині згідно з вище згаданими даними було залежних для своєї екзестенції від поділу великих земельних посілостей, що 3) в Галичині нема ані промислу ані торговлі, спосібних до піддержання, не говорячи про заабсорбування тих пів міліона голодних землі українських селянських родин, коли сі тверді факти усвідомити собі в душі, покажеться, що наслідки польського кольонізаційного пляну

становлять серіозну загрозу для економічної і політичної відбудови Східної Европи.

Позбавлені землі українські селяне.

Таким робом ми можемо сподіватися, що польське правительство розпарцелює цілий земельний припас Східної Галичини, досягаючий близько 900.000 гектарів — а в дійсности ледво 700.000 гектарів, які дадуться розпарцелювати, — поміж польських кольоністів протягом найблизших пяти літ, з таким вислідом, що щось треба буде зробити з пів міліоном безземельних українських селянських родин, які через обдуману і немилосерну акцію, польського правительства перемінюються в голодний і безпомічний пролетаріят.

Мр. Торнброч є очевидно невдоволений зі співчуваючого становиска Союза Народів і Ради Амбасадорів супроти справи Східної Галичини і запевнює своїх читачів, що креденси сих могутніх інституцій, подібно як у мами Губард є порожні. Тому було би безцільним виказувати йому,

Мр. Горнброч і польський імперіялізм. Врешті чи не було би на місци запитати, на якій основі Мр. Торнброч виступає як оборонець польського імперіялізму в католицькім світі? Коли він як католик боронить польської анексійної політики у Східній Галичині, тоді ми маємо право спитати його, яким робом особисті і матеріяльні інтереси кількох тисяч польських поміщиків покриваються з інтересами католицизму? Коли знова Мр. Торнброч жадає гостинности отсих шпальт попросту як оборонець вшехпольського імперіялізму, я посмів би для його морального збудування зацитувати ті тяжкі змістом слова, що появилися в поучаючій статті в льондонських „Таймсах" з дня 4. січня 1923.:

Колись ті нарікання принесуть овочі і **Поляки стратять Східну Галичину.** Вони не мають ані сили ані політичного розуму, відірвати її тепер безболізно від себе, пожертвувати своїх земляків по своїх маєтках і по містах і вірити, що звязки торговельні і традиція запевнять їм вплив над нею. Поляки роблять дві великі помилки, які разом взяті, творять парадокс. Вони думають, що коли десь збереться разом двох або трох Поляків, то там є Польща. Відтак вони ідуть далі і твердять, що в Польщі кождий чоловік мусить бути Поляком. Скорше чи пізнійше Росія схоче зревідувати свої західні кордони, а тоді Українці Східної Галичини будуть могли причинитися дещо до дискусії.

Похід Франції на Німеччину.

Діяльність коаліційної комісії.

Коаліційна комісія, яка виїхала до Рур, постановила, що Німеччина має достарчити Союзним державам 20 прц. вугля із загальної продукції і 30 прц. коксу. Комісія заопікувалася транспортами вугля до Франції і занялася охороною інтересів робітництва.

Арештування.

В Діссельдорфі Французи арештували директора телеґр. стації і 2. урядників. На знак протесту робітники грозять новим страйком.

Загальний гірничий страйк.

„N. Fr. Presse" пише, що гірнича організація порішила проголосити ґенеральний страйк, який зачнеться 5. лютого.

Нові транспорти вугля.

Два нові потяги, навантажені вуглем, відїхали з Ессену до Франції.

Муссоліні про закордонну політику Італії.

На засіданню ради міністрів Муссоліні зложив довшу заяву в справі закордонної політики. Він заявив, що положення на Порурю не змінилося. Італія не брала участи у французькій і бельгійській акції, бо боялася що конфлікт на Порурю може викликати комплікації. Ці побоювання досі не оправдались. Солідарність Росії з німецьким пролетаріятом сьогодні без значіння. — Хвилювання, замітне в останніх часах серед держав Малої Антанти, сьогодні вже ослабло. Чутки, що на Мадярщині має прийти до акції похожої на акцію на Порурю, дали вже урядови нагоду вияснити цю справу. Шо-до вугляної кризи, уряд зробив усе, щоб не допустити до застою в промислі. — З Польщею Італія заключила корисну умову про доставу нафти. Положення в Льозанні поважне. Заслугою Італії це, що конференції не зірвано. Італія вияснила Туреччині, що задержавши в своїх руках Смирну, Константинополя і Адріянополя Турки перемогли. Колиж до цього додати турецькі сукцеси в справі проливів і капітуляції, то можна сказати, що Туреччина здійснила свою національну програму. — Що-до Клайпеди Італія признає право Литовців до пристані, але осуджує поведення Литовців відносно Антанти. Муссоліні схарактеризував політичне положення як майже критичне, хоч думає, що воно вже починає вияснюватися. На всякий випадок Італія виповнюватиме далі свою мирову місію.

Льозанська конференція.

Заява Ісмед Паші.

В комісії для справ морських проливів Ісмед Паша виголосив промову, в якій заявив, що Туреччина робить велику жертву, згодившися відкрити проливи для воєнних кораблів і зазначив, що Туреччина прагне мира, домагаючись тільки удержання свого ґарнізону в Галіполі і в Тракії Східній.

Декларація Чічеріна.

Після промови Ісмед Паші, Чічерін прочитав декларацію, в якій зазначив, що совітський уряд не визнає жадних договорів, не підписаних його представниками. Дальше Чічерін поставив кілька своїх пропозицій.

Оптимізм в Льозанні.

Після промови льорда Керзона і декларації Ісмед Паші в Льозанні запанували оптимістичні настрої. Ісмед Паша зголосив 20 поправок до мирового договору, на які члени конференції згодилися. Переговори закінчаться ще цего тижня. Ходять поголоски, що турецька делеґація вже знаходила в ювиліра печатки, для підписання мирового договору.

Франція буде переговорювати з Туреччиною.

Англійська преса доносить, що на випадок невдачі льозанської конференції, Франція буде окремо переговорювати з Туреччиною.

Туреччина підпише договір?

З Льозанни доносять, що Ісмед Паша дістав від свого уряду повновласть підписати мировий договір з Грацією із деякими застереженням. Турецька преса заперечує ті поголоски.

Відповідь Керзона.

Керзон у своїй відповіди зазначив, що Туреччина має дозвіл удержати в Константинополі 12000 залоги, хоч севрський договір дозволяв тільки на 700 жовнірів. Супроти того присутність турецької залоги з Тракії та Галіполі є зайва. Дальше льорд Керзон висловив жаль, що совітські представники не хотять підписати договору.

З польських справ.

Нові воєводи.

Тернопільським воєводою іменовано д-ра Люціяна Завістовского, радника воєвідства у Львові.

Волинським воєводою іменовано Станіслава Сроковского, генерального консуля й ґенерального інспектора закордонних справ. Приходить він на місце Мечислава Міцкевіча, якого звільнено на його власне прохання.

РІЖНІ ВІСТИ.

Справа Вильни перед Союзом Народів.

Дня 2. лютого Рада Союза Народів вислухала звіт представників Польщі і Литви в справі Вильни. Рада Союза Народів має на думці утворити між обидвома спірними державами демаркаційну лінію ґарнізон нейтральної смуги. Мається ухвалити також закон про охорону національних меншостей у Вильні.

Справа охорони Німців у Польщі.

Дня 2. лютого в Союзі Народів обмірковувано також справу охорони німецьких кольоністів у Польщі. Ту справу передано міжнародньому трибуналови.

Ситуація в західній Тракії.

Збігці з Тракії оповідають, що у цілім краю появилися турецькі ватаги, які нападають на населення, накладають контрибуції та вбивають людей. Положення стає щораз грізнійше. Населення доведене до розпуки.

Положення в Грузії.

Уряд Грузії звернувся до Союза Народів з нотою, в якій звертає увагу на розпучливе положення Грузії, проти якої Совіти ведуть політику насилля. Грузія просить Союз Народів о інтервенцію.

Заговір у Москві.

Московська Ч. К. викрила тайну протисовітську організацію, в склад якої входили б. старшини У. Н. Р. і Врангля; 400 осіб арештовано.

Нові катастрофи в Гайніц.

До тепер добуто з копальні в Гайніц 140 трупів. Під землею залишилося ще 27 трупів, яких годі найти.

Куно не уступить.

Французька преса доносила, що кабінет Куна має податися до димісії. Німецька преса заперечує ті поголоски і стверджує, що Куно не уступить.

Справа Клайпеди.

Дня 2. лютого представники союзних держав вручили литовському урядови ультімат, в якім наново домагаються очищення Клайпеди від повстанчих ватаг і зліквідувати повстанчий уряд. Дальше нота стверджує, що між повстанцями є правильні литовські війська. Литовська преса заявляє, що Литва в ніякому разі не виконає наказів союзних держав.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Атентат на болгарського премієра.

Ґрац. ВКБ. „Пепост" із Софії: Коли президент міністрів Стамбулійський відїздив учера з Народніх Зборів, кинуло на нього чотирьох людей бомби і стріляли. Шофер убитий, слуга премієра і один поліцай тяжко ранений. Президент вийшов ціло. Вдалося арештувати двох виконавців атентату. Вони належать до комітаджі.

Зірвання льозанської конференції.

Льозанна. Турки покинули засідання не підписавши мирового договору. Союзники уповноважнили французького делеґата Бомпарте до підприняття у Ісмета паші останніх поєднавчих зусиль. Лорд Курзон відложив іще раз свій виїзд на кілька годин. В цій хвилі Бомпарте відбуває наради з Ісмет пашою.

Замінчення сесії Ради Союза Народів.

Париж. Рада Союза Народів покінчила свої праці, визначаючи речинець слідуючої сесії Ради Союза Народів на квітень.

Литовці готовляться до повстання на Віленщині.

Льондон. Вольф. „Таймпс" звідомляють із Риги з віродостойних жерел, що Литовці мають намір зорґанізувати на віленській области повстання, подібно як у Клайпеді.

Німеччина бажає переговорювати.

Париж. У ноті німецького правительства до комісії відшкодувань, Німеччина домагається, щоби комісія приступила знову до розглянення платничої спроможности Німеччини. Це перша проба Німеччини, від хвилі зайняття Поруря, відновити наради, здержані наслідком фактичної перерви дипльоматичних взаємин між Німеччиною і Францією та Бельгією.

Берлін. Вольф. З нагоди оголошення ноти німецького уряду до репараційної комісії, паризька преса заявляє, що нота ця, це замасковане предложення переговорів із Францією. Текст німецької ноти, зверненої зрештою не до французького правительства, але до репараційної комісії, доказує, що французька інтерпретація є хибна.

Видалення надпрезидента надренської провінції.

Берлін. Преса звідомляє з Коблєнції, що видалено з окупованої области надпрезидента надренської провінції д-ра Фухса.

Замкнення руреного кордону.

Дісельдорф. Зарядження в справі замкнення области Поруря виконується якнайточнійше. Вчера задержано всі поїзди, що йшли на схід.

З Баварії.

Мінхен. Радіо. Баварський сойм апробував проєкт мін. Кілінґа про негайне знесення стану облоги.

Мінхен. „Мінх. Н. Нахр.": Населення домагається уступлення теперішного кабінету і вибору на основі загального голосування президента републики з диктаторською владою.

Людендорф в Каринтії.

Клягенфурт. Часописи звідомляють, що ген. Людендорф прибуде сьогодня до Клягенфурта, де завтра матиме промову на зборах союза каринтських Німців.

З Ірляндського війна.

Деблін. Райтер. З ріжних сторін Ірляндії звідомляють, що протягу учерашнього дня виконано замахи і підпалено мешкання членів парляменту південної Ірляндії.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя.

Маскарад „Богеми".

Весь Львів одну лиш тему має
Для всіх розмов, засідань, рад:
— О, яке щастя нас чекає!
Дає „Богема" маскарад!

І між красунями скрізь чути
Шептання тихі, щирий жаль:
— Ой як далеко семий лютий!
Чи ж прийде „Богеми" баль?

Мене це зовсім не дивує,
Бо це нікому не секрет,
Що кожда панна все сумує:
— Коби мене любив поет!

Душа поета — так як кратер —
Полюбить — то уже на смерть.
Хоч у кишені „wieje wiater",
Але чуття у серці — в щерть.

І ось на тім балі „Богеми"
Збереться весь львівський Парнас
Тож без вагання і без треми
Купіть білет і йдіть до нас.

Світ обновити радикально
Бажає кождий футурист;
Тож баль наш вийде не банально
Мистці все мають швунґ і хист.

А хто не прийде на забаву
До нас любимців ґрацій. муз —
Хай попелом посипле главу
З жалоби, що утратив туз.

Ми будем бавитись до ранку...
В товаристві красунь і краль...
Тож всю сметанку, й не сметанку
Ми просимо: — Прийдіть на баль!

Чмелик.

Позір!

Взивається зльокавтованих урядовців всіх дикастерій, так провізоричних як і сталих, щоби негайно, та найпізнійше до 15. лютого подали свої імена, назвиска, адресу, літа служби, історію своїх заходів о приняття до служби та чи і яку дістали відповідь від дотичних властей на адресу Д-р В. Бачинський, Львів вул. Косцюшка ч. 1 а. 1-4

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (27) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за — кінець комунікату Міжпартійної Ради, одно місце вступної статті п. з. „До хвилі", та одно місце в рубриці Польська преса.

— **Справлення друкарських похибок.** В „Жіночім Вістнику" (див. 26 ч. „Гром. В.") в статті „Жінка і праця" попали дві прикрі друкарські похибки. В 1-ій шпальті — рядок 48 — має бути місто „історії фемінізму" — „теорії фемінізму", а в шпальті третій рядок 21 — пропущено по слові „Німкині" слово „жінці".

— **Місто самогубців.** Берлінські часописи подають статистику, з якої виявляється, що в Берліні припадає на кождих шість годин одно самогубство.

— **Як наказні війти пишуть свідоцтва моральности.** 1) Poświadcza się, że N. N. nie jest podległy moralności, gdyż spowodował stosunek kradzieży w tutejszej gminie. — Jawora 16./6. 1922. P. Hoszowski wójt. — 2) L. 45/22. Stosownie do tamtejszego pisma z dnia... і т. д. Gr.-kat. Urząd parafjalny. Jawora 8./6. 1922. Ks. Jan Sternberg Stojałowski, gr. kat. proboszcz. (Українська печатка). Без коментарів.

— **Позір!** Календар „Просвіта" на 1923 р. вичерпаний. Для того, щоби дати змогу тим читальням і членам, що ще не набули календаря на 1923 р., закупила канцелярія Тов-а „Просвіта" певну скількість Календара Альманаха „Дніпро", який продається по 3.000 мп. без пересилки. Хто отже не має ще календаря, хай спішить з замовленням, бо запас невеликий і ціна в короткім часі підскочить. — Управа Канцелярії.

10 лютого с. р. здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL